

УДК [811.11+811.16]

DOI: [https://doi.org/10.18524/2307–4604.2024.1\(52\).310312](https://doi.org/10.18524/2307–4604.2024.1(52).310312)

СЕМАНТИЗАЦІЯ ЗВУКОВИХ ОДИНИЦЬ У РІЗНОСИСТЕМНИХ МОВАХ

Кушнерик В. І.

доктор філологічних наук, професор

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ORCID 0000–0002–9135–9101

Андріїва С. С.

аспірантка

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ORCID 0009–0008–5316–3838

Важливо врахувати два ключових принципи фоносемантики: принцип мотивованості (недовільності) та принцип довільності мовного знака. Перший з них заснований на взаємозв'язках явищ та об'єктів у реальному світі, і наукова історія рясніє прикладами виявлення зв'язків між зовні не пов'язаними явищами. Принцип довільності, з іншого боку, проklamує незалежність значення від змісту, але це суперечить загальній системній ієрархії. За цим принципом кожен елемент у більшій системі може функціонувати як автономна менша система, маючи свої значення та значущі компоненти, які створюють структурні зв'язки. Відділяючи слово від цих зв'язків, ми віднімаємо його структуру, тим самим руйнуючи системність, яку Ф. де Соссюр визначив як основу системної лінгвістики.

У сучасному світі не всі слова мотивовані, проте можна виділити два підходи до цього питання: природний і конвенційний. Хоча мовний знак за своєю природою довільний, у синхронічному аналізі він може водночас бути і мотивованим. Важливо визначити, який із принципів переважає у конкретному акті номінації, де вибір характеристики об'єкта, що становить основу номінації, не є випадковим і відображає мотивованість.

Фонетичний семантизм демонструє закономірний недовільний зв'язок між фонемами слова та незвуковою характеристикою денотата, яка служить основою для номінації.

Науковий пошук має на меті розглянути досліджуване явище у двох аспектах свого прояву: з одного боку, фонетичний семантизм має статистичний характер, з іншого — це психофізіологічний процес, в основі якого є синестезія, синтезція та кінеміка.

Пропонуються матеріали дослідження на прикладах германських та слов'янських мов, які є демонстрацією та підтвердженням істинності пошукового шляху.

Хронологія наукових фактів про функціонування фонетичного семантизму дозволяє дійти висновку, що дане мовне явище було розвинене на ранніх етапах

формування мов і знаходиться у постійній динаміці, а процеси, які є закономірними та динамічними, суттєво впливають на взаємозв'язок звучання та значення лексичних одиниць з плином часу, про що свідчать мовні трансформації лексичного фонду різносистемних мов.

Ключові слова: англійська мова, німецька мова, українська мова, фонетика, фонологічна одиниця, текст, психолінгвістичний експеримент, хі-квадрат, фонетичний семантизм, кінеміка, мотивованість, символіка звуку, синестезія, синтенемія, семантичний диференціал Ч. Осгуда.

SEMANTIZATION OF SOUND UNITS IN MULTILEVEL LANGUAGES

Kushneryk V. I.

Doctor of Philological Sciences, Full Professor,
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

Andriiva S. S.

Postgraduate student,
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

It is crucial to consider two foundational principles of phonosemantics: the principle of non-arbitrariness (motivation), principle of the arbitrariness of the linguistic sign. The former principle suggests a pervasive interrelation among real-world phenomena and objects. Numerous instances in the history of science demonstrate the discovery of connections between seemingly unrelated phenomena. In contrast, the principle of the arbitrariness of the linguistic sign asserts the independence between the signifier and the signified, clashing with the overarching principle of hierarchization. According to this principle, each element in a 'higher' system can act as an autonomous 'lower' system. As such, a word becomes an independent 'lower' system, possessing a substrate—the signified and the signifier—and a structural relationship between them. Stripping a word of these connections removes its structural integrity; without structure, it ceases to be a system. Therefore, Ferdinand de Saussure, the pioneer of systemic linguistics, declared the principle of the arbitrariness of the linguistic sign, challenging the very concept of systemicity.

While embracing the system of arbitrariness of the linguistic sign, we acknowledge that not all words are motivated. Many words exist whose motivation remains undetermined with current etymological research. Thus, we recognize two perspectives on this issue: natural and conventional. Fundamentally, a linguistic sign is arbitrary, yet in contemporary synchronic analysis, it manifests a dual nature: both arbitrary and motivated. It is important to discern which principle dominates in each instance of nomination. In any specific nominative act, a certain characteristic of the denoted object is selected as the basis of the nomination, and in this critical moment, the nomination is motivated rather than arbitrary. Often, the selection of this particular characteristic might be random, highlighting the nomination's arbitrariness, or its lack of motivation.

Phonetic symbolism embodies a regular, non-arbitrary connection, phonetically driven, between the phonemes of a word and the non-acoustic attribute of the denotate that forms the basis of its nomination.

Phonetic semantics is a natural spontaneous connection between the phonemes of a word and the non-sound characteristic of the denotation, which serves as the basis for nomination.

Scientific research aims to consider the studied phenomenon in two aspects of its manifestation: on the one hand, phonetic semantics has a statistical character, on the other hand it is psychophysiological process based on synaesthesia, syntenemia and kinematics. Research materials are offered on the examples of Germanic and Slavic languages, which are a demonstration and confirmation of the truth of the investigation.

The chronology of scientific facts about the functioning of phonetic semantics allows us to come to the conclusion that this linguistic phenomenon was developed at the early stages of the formation of languages and is in constant dynamics and processes that are regular and dynamic significantly affect the relationship between the occurrence and meaning of lexical units over time, which is evidenced by the linguistic transformations of the lexical endowment of different system languages.

Key words: *English, German, Ukrainian, phonetics, phonological unit, text, psycholinguistic experiment, chi-square, phonetic semantics, kinematics, motivation, sound symbolism, synesthesia, synteny, semantic differential of Ch. Osgod.*

Вступ. Фонетичний семантизм характеризується як регулярне явище недовільно мотивованого фонетичного зв'язку між фонемами і незвуковою характеристикою денотата, що становить основу номінації. Зокрема у контексті звуконаслідування денотатами номінації виступають об'єкти, явища або процеси, здатні до продукування звуків, які на підсвідомому рівні асоціюються із зазначеними об'єктами чи явищами. Натомість у контексті звукосимволізму денотатом є ті об'єкти, процеси або явища, яким не властиве звукоутворення (Кушнерик, 2017).

Метою наукового пошуку є розгляд двох аспектів фундаментального принципу недовільності та довільності мовного знака та проведення експериментальних досліджень на підтвердження базових фактів щодо існування символічного звукового асоціативного зв'язку двох сторін мовного знака у різносистемних мовах на прикладі художньої та публіцистичної літератури англійської, німецької та української мов. Отже, перший аспект обумовлює існування універсального взаємозв'язку між явищами та об'єктами дійсності, що демонструється численними прикладами ідентифікації зв'язків між здавалося б непок'єднаними явищами. Другий аспект аналізу вклю-

чає розгляд принципу довільності мовного знака, який відокремлює відносини між значущим і значенним елементами, ставлячи під сумнів загальну системність ієрархічного порядку, яка дозволяє кожному елементу вищого порядку функціонувати як автономна нижча система. У такому контексті слово як автономна нижча система має свій субстрат, що складається зі значущого і значенного, формуючи структурну цілісність взаємозв'язків між компонентами лексеми. Відсутність зв'язків між цими елементами позбавляє слово структури, а без структури система вже не може вважатися системою.

Актуальність теоретико-експериментального дослідження полягає у спробі продовжити тривалу полеміку щодо явища фонетичного символізму у різносистемних мовах та віднайти нові докази функціонування цього мовного явища на сучасному етапі динамічного розвитку багатоаспектного різномовного лексичного фонду.

Методи дослідження. Для досягнення мети й вирішення поставлених завдань наукового пошуку використовувалися метод компонентного аналізу для встановлення фонетико-семантичної структури лексичних одиниць, квантитативно-статистичні методи для отримання об'єктивних даних щодо превалювання певних фонем у відповідних текстах (поява певних фонем у досліджених контекстах — їх середньоарифметична частота вживання, застосування коефіцієнта x^2 — χ^2 -квадрат та коефіцієнта рангової кореляції — r). В основу дослідження покладено метод двоетапного аналізу мовно-літературного матеріалу: на першому етапі проводилася статистична обробка даних, отриманих у ході вибірки, на другому етапі отримано статистичні показники, які інтерпретуються з метою надання їм лінгвістичного трактування.

Результати та обговорення. На межі XX–XXI століть спостерігається збільшення інтересу вітчизняних науковців, таких як Л. Р. Безугла, О. П. Воробйова, А. М. Калита, Т. О. Козлова, Л. А. Комарницька, В. В. Левицький, Н. Л. Львова, О. В. Найдеш, А. М. Редьква, а також зарубіжних Ф. Догана, Й. М. Петерфальві та Л. Во до комплексного вивчення іконічності тексту та асоціативно-символічного значення фонологічних одиниць. Особливий акцент у фоносемантиці сфокусовано на аналізі функціонування фонетичних одиниць — фонем і фонестем, що порушує питання про їхній символічний статус та наявність асоціативно-символічного значення (Левицький, Огуй, Кійко, Кійко, 2000).

Приймаючи недовільність мовного знака, дослідники не стверджують безапеляційно, що всі слова без винятку мотивовані. Значна кількість слів має невизначену мотивацію в сучасних етимологічних дослідженнях. Таким чином, вирізняються два підходи до цієї проблеми: природний і конвенційний. Мовний знак загалом є довільним, але в сучасній синхронії він виявляє себе як подвійна сутність: і довільний, і мотивований. Важливо враховувати, який з аспектів переважає у кожному конкретному випадку номінації, де зазвичай вибирається певна ознака об'єкта, яка є основою номінації, і цей момент не є довільним, а мотивованим. Вибір цієї ознаки часто є випадковим, що в свою чергу демонструє немотивованість номінації.

Численні наукові пошуки є свідченням того, що фонетичний семантизм за своєю природою є явищем статистичним, і це дозволяє надати об'єктивне кількісне підтвердження випадкам, коли певні звуки зазвичай асоціюються з конкретними значеннями слів: нім. *Wen die wüsten Winterwinde wütend, wehn / Weisst du zur Wehre wällt ein Weiser?* (Кушнерик, 2004: 85).

Основними компонентами психофізіологічної бази фоносемантизму є синестезія, синтенемія та кінеміка. Ці елементи забезпечують взаємодію між звуковими характеристиками мови і перцептивно-емоційними реакціями, що виникають у сприймача під час мовленнєвого процесу. Синестезія — це унікальне явище сприйняття, яке характеризується тим, що відчуття, яке викликає конкретний подразник і традиційно асоційоване з певним органом чуття, спричиняє додаткові відчуття або образи, типові для іншої модальності. Як приклади, можна навести вирази, такі як англійський «sweet sound», німецький «dunkler Ton» та український «холодний звук» (Р. Барт. О. О. Потебня, Й. Штенцель). Синтенемія представляє собою ще глибше розуміння, адже вона охоплює не лише результат взаємодії звукових подразників із зоровим сприйняттям кольору мовцем, а й включає емоційний знак, що супроводжує це явище. Зазначається, що чорний колір «тисне» на людину, а «високий» звук «збуджує» (К. Штампф, С. Ульманн). Кінеміка, в свою чергу, визначається як набір кінемів, тобто неконтрольованих рухів м'язів, що відбивають відчуття та емоції людини (А. М. Калита, В. В. Левицький, О. В. Найдеш).

Дослідження вказаних явищ та аналіз внесків лінгвістів, літературів, психологів і митців, таких як Ю. Крістева, Г. Гільмер, Дж. Охара, І. Фонагі, дозволяють підкреслити унікальність та багатогранність

фоносемантичних питань. Звукова символіка формує симбіоз між фоносемантичною цілісністю та символікою кольорів і відчуттів. Таке багатогранне переплетіння символік робить складним процес виявлення та однозначного тлумачення принципів взаємовідношення звучання та кольору (Кушнерик, 2004: 94).

Синестезія означає символічне сприйняття світу, а її елементи називають фотизмами (Штенцель, 1958). Це явище розкривається у взаємозв'язку між різними сенсорними досвідами, коли візуальне спостереження об'єктів може викликати асоціативні відчуття з інших сенсорних сфер. Наприклад, сприйняття жовто-зеленого кольору лимона на натюрморті може викликати у глядача сенсорний досвід смаку кислоти, терпкості чи гіркоти, які зазвичай асоціюються з цим фруктом, а іноді й асоціації з вагомістю і соковитістю плодів. Таким чином, візуальне споглядання може індукувати відчуття запахів, смаків чи дотику, які є вторинними порівняно з первинним візуальним сприйняттям.

Існує специфічна форма символіки — аудіальна, котра поділяється на символічні одиниці, звані аудизмами, що класифікуються як звукошумові та звукоінформативні. Звукоінформативний аудіальний символізм глибоко вплетений у художнє сприйняття тексту, оскільки він виникає з факторів, знаних мовцю, таких як тема тексту, асонанс, алітерація та редуплікація. Ці фактори сприяють формуванню асоціацій, створенню настрою та стимулюють уяву генерувати різноманітні образи, що разом складають «музику тексту» (Павлик, 2022; Цинтар, Кушнерик, Тоненчук, Мудра, Блошинський, 2022; Штайнер, 1928).

Розглядаючи баладу Ф. Шіллера «Рукавичка» («Handschuhe»), після аналізу теми та проведення статистичного дослідження фонетичного складу, ми виявили істотне збільшення частоти вокальних фонем [a], [o:], [e:] та консонантів [r], [t], [ʃ]. Ці результати узгоджуються з висновками багатьох досліджень прозових та поетичних текстів, що підкреслюють зв'язок емоційного стану людини з фоносемантичними явищами. Виявлено, що такі емоції як гнів або гордість супроводжуються «грудним звучанням» (за Г. В. Вернером, Ш. Георгом, О. В. Драгіндою, Й. Пловвертом, Й. Фехнером), тоді як страх, ніжність, ввічливість, коли людина прагне здатися «меншою», зазвичай виражаються верхнім тоном. Отже, існує усталена символіка тонів, де високий тон часто асоціюється з поняттям «малого», тоді як низький тон символізує «велике». Це спостереження підтримується до-

слідженнями таких вчених, як Ц. Штумпф (Штумпф: 112) та Р. Тарте (Тарте: 87–94).

Сучасні дослідження англійської інтернет-мови виявили особливості фонетичної організації публіцистичних текстів, зокрема в повідомленнях, які стосуються тероризму. Аналіз показав статистичну перевагу приголосних [n] — $x^2 = 8,125$; [t] — $x^2 = 6,588$; [s'] — $x^2 = 4,458$ (при мін. зн. $x^2 \geq 3,84$ (95 %) валідності та $x^2 \geq 6,63$ (99,9 %) валідності у таких текстах. Більшість дослідників фоносемантики, включаючи Л. А. Комарницьку, В. В. Левицького, Н. Л. Львову, О. В. Найдеш, С. Ертель та Е. Фенца, охарактеризували ці звуки як «негативні» або «погані», що може свідчити про їхній вплив на перцептивне сприйняття тексту.

Семантизація звука і його використання у тексті у різних комбінаціях та співвідношеннях з ключовими звуковими комплексами є чітко вираженою у творчості українського поета Б. І. Бунчука. Про це свідчить, наприклад, уривок з його поезії: «Стаєш як рів між брів. І погляд, наче плечі у сірім кунтуші. То камбій цих років. То кільця холоднечі докруг душі. Життя земне. А там, за краєм тим безкраїм, де не росте трава. Ти ждеш мене, свята. Стара вина минає і гряде нова» (Бунчук: 60). Часте використання звуків [p], [m], [o] у цих рядках підсилює тему страху перед незвіданим та невизначеністю майбутнього, демонструючи глибокий вплив звукових елементів на семантику тексту.

Звукошумовий аспект символіки заснований на тому, що майже всі звуки, які ми сприймаємо, несуть у собі певний зміст. Наприклад, коли людина проводить нігтем по шорсткій поверхні стіни, це може спровокувати рефлекторну реакцію, зокрема викликати появу «гусячої шкіри» на тілі. Така реакція виникає внаслідок звукового подразника, який викликає неприємні сенсорні відчуття. У такій ситуації шорсткість стіни виступає як первинний елемент, тоді як «гусяча шкіра» є вторинним.

Аналіз художніх текстів мов різних мовних груп продемонстрував таке: при відомій темі тексту можливо прогнозувати частоту появи певних звуків. У текстах з *мінорними мотивами* частіше зустрічаються приголосні [t], [k], [r], [d] та голосні [a:], [o:], [e:]. У творах з *ідилічними (мажорними) мотивами* перевагу отримують сонорні [m], [n], [l] та голосний [i]. Втім, оскільки в слов'янських мовах відсутня опозиція за довготою голосних, довгі голосні формують *мінорні мотиви* пере-

важно у германських мовах, тоді як їхні короткі відповідники — у слов'янських.

Щодо виразності мінорних мотивів за допомогою приголосних, [p], [t], [k] у германських мовах мають придиховий характер, що аналогічно впливає на мотив у слов'янських мовах, але без придиху. В англійській мові позиція на кінці слова з приголосною [d] вважається сильною, тоді як в українській та німецькій ця позиція слабка, тобто мінорний мотив у першому випадку передається через фонему [d], а у другому — через її алофон. Подібна ситуація існує з сонорним [l]. У німецькій мові [l] не має алофонів, тоді як в англійській існують два алофони [l] і [ɫ], що сприяють створенню мажорних мотивів у носіїв мови.

Специфічною особливістю слов'янських приголосних є наявність опозиції за дієзністю (твердістю/м'якістю) таких як [m]-[m'], [n]-[n'], [l]-[l']. У германських мовах ідилічні мотиви зазвичай асоціюються з сонорними приголосними [m], [n], [l] тоді як у слов'янських мовах подібні мотиви передаються через їхні пом'якшені варіанти, які відсутні в германських мовах.

Значення алофонів та фонем тісно пов'язане з їхньою дистрибуцією, і ми спостерігаємо, що навіть коли у двох мовах є схожі фонemi з аналогічними алофонами, умови їх використання можуть значно відрізнятись. Наприклад, в англійській мові звук [n] типово зустрічається перед голосними, дентальними або альвеолярними приголосними, а також в кінці слова. Алофон [ŋ] цієї фонemi /n/ з'являється перед велярними голосними [i], [e], але ніколи не використовується на початку слова. З одного боку, звуки та їхні алофони в мові взаємодіють з об'єктом через словесне вираження, а з іншого — вони мають прямий зв'язок з об'єктом через інтегрований природний зв'язок між звуком і його семантичним значенням. Застосування методу компонентного аналізу в лексиці базується на передумові про наявність системної організації лексики, але з урахуванням того, що складність та неоднорідність лексичних одиниць не дозволяють аналізувати словниковий фонд мови в цілому. Тому при аналізі лексики методом компонентного аналізу беруться до розгляду обмежені лексичні підсистеми. Виділяються вони на підставі семантичного критерію (Кушнерик, 2004: 168).

Проаналізувавши дані розрахунків, можна дійти висновків, що найбільш подібні у своєму функціонуванні фонemi англійської та ні-

мецької мов, оскільки коефіцієнти рангової кореляції для всіх трьох шкал значущі (шкала «сили» $r = 0,63$; шкала «активності» $r = 0,67$; шкала «оцінки» $r = 0,59$, $r_{\min} = 0,46$ при $P=0,05$ і $r_{\min} = 0,58$ при $P=0,01$). Простежується зв'язок між німецькою та українською мовами (два значущих результати: $r_1 = 0,49$; $r_2 = 0,46$; $r_3 = 0,42$), найменш тісний зв'язок між англійською та українською мовами ($r_1 = 0,38$; $r_2 = 0,47$; $r_3 = 0,25$). Зауважимо, що фонемі за шкалами Ч. Осуда оцінювало 30 носіїв кожної мови: німецькі фонемі — німці, англійські — англійці, українські — українці, студенти вузів віком 18–30 років та у рівних пропорціях чоловіки — жінки.

Отже, отримано ще одно підтвердження мовної близькості германських мов та деякої подібності на фонетичному рівні германських мов зі слов'янськими.

Порівнявши отримані результати, ми можемо стверджувати, що певні диференційні ознаки фонем (ДОФ), притаманні фонемам як германських, так і слов'янських мов, створюють передумови для універсальності певних ДОФ і пояснюють моменти подібності однакових (аналогічних) фонем у різних мовах, а розбіжності та специфіка певних ДОФ пояснюються різницею у менталітеті носіїв мови, певними розбіжностями у сприйнятті навколишнього світу (Кушнерик, 2004: 168).

Висновки. Звукові комплекси та їхні значення знаходяться у постійній динаміці, а мовні процеси викликають неперервні зміни, які впливають на взаємозв'язок звучання та значення слів. К. Бругманн, В. Вартбург, Л. А. Комарницька, В. В. Левицький, Н. Д. Львова, А. М. Редьква, О. Остгоф та В. Шеффер стверджують, що принцип аналогії був дуже розвиненим на ранніх етапах формування мов. Коли процес звукозміни призупинявся, метафорична аналогія продовжувала впливати, замасковуючи первинні зв'язки між звучанням і значенням лексеми. Звукові зміни відбиваються у змінах за аналогією, де творчий чинник відіграє ключову роль.

Необхідно визнати, що феномени спілкування між людьми знаходяться на межі кількох наук, і їх аналіз вимагає використання методів, які сформувались у суміжних галузях знань. Так, дослідження асоціативно-символічних значень фонем як у германських, так і у слов'янських мовах, проводиться за допомогою психолінгвістичних експериментів із широким та ефективним використанням методів квантитативної лінгвістики, таких як χ^2 , χ^2 -квдрат, коефіцієнт рангової кореляції тощо (Кушнерик, 2004: 333).

Проблемі мовної комунікації присвячені численні дослідження з лінгвістики, психолінгвістики, літературознавства тощо, які торкаються різних аспектів як близькоспоріднених, так і віддалено споріднених мов. Кожне таке дослідження розглядає тільки певний аспект комплексу фоносемантичних проблем. Наша праця є спробою вивести певні закономірності функціонування фоносемантичних явищ у різних мовах. Перспективи проведеного дослідження вбачаються нами в подальших теоретичних розробках як з діахронічної, так і з синхронічної фонології у зіставних дослідженнях типологічних рис функціонування міжмовних фоносемантичних універсалій у близько- і віддаленоспоріднених мовах, а також у працях із проблематики еволюції мовних систем. Досконале вивчення фонемних одиниць різносистемних мов дозволить визначити їх генетичну спорідненість (Кушнерик, 2004: 337).

Перспективи наукового пошуку передбачають теоретико-експериментальні дослідження з діахронно-синхронної фонології у зіставних дослідженнях типологічних лексико-фонетичних рис функціонування явища фоносемантизму у різносистемних мовах із врахуванням еволюції мовних систем, що у кінцевому результаті дозволить визначити генетичну спорідненість досліджуваних мов.

Список літератури

- Бунчук Б. І. Чернівецькі елегії: поезія. Київ : ВЦ «Академія», 2019. 104 с.
- Кушнерик В. І. Фоносемантизм у германських і слов'янських мовах. Чернівці : Рута, 2004. 370 с.
- Кушнерик В. І. Фоносемантизм. Теоретико-експериментальні витоки. *Актуальні проблеми романо-германської філології та прикладної лінгвістики*: науковий журнал / редкол. Кушнерик В. І. та ін. Чернівці : Видавничий дім «Родовід», 2017. № 2 (15). С. 38–42.
- Левицький В. В., Огуй О. Д., Кійко С. В., Кійко Ю. Є. Апроксимативні методи дослідження словникового складу. Чернівці: Рута, 200. 136 с.
- Павлик Н. В. Звукова організація тексту як спосіб емоційного впливу в художньому дискурсі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологія. 2022. № 53, том 1. С. 136–139.
- Tsyntar N., Kushneryk V, Tonenchuk T. et al. Syntactic Mens of Expressing Emotivity (On the Basis of the English Literary Works). *World Journal of English Language*. 2022. Vol 12. P. 505–513.
- Steiner R. Die Bewegung als Sprache der Seele. Dornach: Philosophisch. Anthroposophischer Verlag, 1928. 129 S.

Stenzel J. Sinn, Bedeutung, Begriff, Definition. Darmstadt: H. Gentner Verlag, 1958. 60 S.

Stumpf C. Tonpsychologie. Leipzig: K. Wolf Verlag, 1883. 112 S.

Tarte R. Phonetic Symbolism in Adult Native Speakers of Czech. *Language and Speech*. 1974. Vol. 17. P. 87–94.

References

Bunchuk B. I. (2019) Chernivetski elehii: poeziiia. Kyiv: VTs «Akademiiia». 104 S.

Kushneryk V. I. (2004) Fonosemantyzm u hermanskykh i slovianskykh movakh. Chernivtsi : Ruta. 2004. 370 S.

Kushneryk V. I. Fonosemantyzm. Teoretyko-eksperymental'ni vytochy. Aktual'ni problemy romano-hermans'koi filolohii ta prykladnoi linhvistyky: naukovyi zhurnal / redkol. Kushnerik V. I. ta in. Chernivtsi: Vydavnychy dim «Rodovid». 2017. № 2 (15). S. 38–42.

Levytskyi V. V., Ohui O. D., Kiiko S. V., Kiiko Yu. Ye. Aproksymatyvni metody doslidzhenna slovnykovoho skladu. Chernivtsi: Ruta, 200. 136 s.

Pavlyk N. V. Zvukova orhanizatsiia tekstu yak sposib emotsiynoho vplyvu v khudozhnomu dyskursi. Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriia: Filolohiia. 2022. № 53. Tom 1. S. 136–139

Natalia Tsyntar, Volodymyr Kushneryk, Tetiana Tonenchuk, Olena Mudra, Ihor Bloschynskiy. Syntactic Mens of Expressing Emotivity (On the Basis of the English Literary Works). *World Journal of English Language*. Vol 12. 2022, p. 505–513.

Steiner R. (1928) Die Bewegung als Sprache der Seele. Dornach: Philosophisch. Anthroposophischer Verlag. 129 S.

Stenzel J. (1958) Sinn, Bedeutung, Begriff, Definition. Darmstadt: H. Gentner Verlag. 60 S.

Stumpf C. (1883) Tonpsychologie. Leipzig: K. Wolf Verlag. 112 S.

Tarte R. (1974) Phonetic Symbolism in Adult Native Speakers of Czech // *Language and Speech*. 1974. Vol. 17. S. 87–94.

Стаття надійшла до редакції 30.05.2024 року